

det ene, snart det andet, snart færre, snart flere, det er kun for de enkelte Sagers, for den løsrevne Forbindelses Skyld, vi i og for sig interessere os for Partiernes, for Folkeudviklingen og for Vælgernes Ret og Vælgernes Anerkendelse. Det Billede, dette tegner af et parlamentarisk Ministerium, staar fuldstændig paa Hovedet, men det er jo ikke noget nyt. Det er et Kendetegn, der for saa vidt er gennemgaaende, kan jeg sige, for alle Sagers og hele det almindelige Indtryks Vedkommende. Derfor er Forandringen i og for sig ikke saa stor.

Men da Konseilspræsidenten nu har faaet Lov til at vælge Vejen, ad hvilken han vil føre denne Sag, skulde man dog ogsaa synes, at han selv i allerhøjeste Grad maatte være interesseret i, at denne Vej bliver saa farbar som muligt, at det ikke skal vise sig, at han valgte en Vej, som var ganske blottet for Fremkommelighed, og som han selv ikke brugte alle Midler for at jevne og bane, saa at der overhovedet kunde finde en Løsning Sted, thi ellers er hans Stilling jo endnu langt mere forfejlet. Da han har taget Styret i denne Sag og ført den fra det Krav, som blev stillet fra de Partiers Side, der rejste Sagen, over paa et helt andet Grundlag, da han har taget dette Ansvar paa sig, maatte det synes saa meget mere paa-trængende, at han sørgede for, at Grundlovsforandringen i Virkeligheden kan optages til Forhandling under saadanne Betingelser, at man kan sige, at det kan dog blive til noget. Men dertil hører ubetinget en ganske anderledes Klarhed over Stillingen, en ganske anderledes Sikkerhed for, at vi vide: Hvad bliver det til, hvad er det i Virkeligheden, der her foregaar, thi det vide vi ikke, hvis vi slet og bart vedtage den ærede Ministers Forslag. Jeg vil haabe, at det under den fortsatte Forhandling med Regeringen gennem et Udvalg, hvori Partiernes indvælge Medlemmer, skal kunne lykkes at føre denne Sag videre og at naa til en saadan Forstaelse af, hvad det er, der sker, at Tinget med frelst Samvittighed kan gennemføre denne i og for sig beskedne Grundlovsændring. Men med de Kort, vi for Øjeblikket have paa Haanden til at bedømme Stillingen, er det ganske vist, at vi kun kunne vide meget lidt om, hvilken Skæbne vi kunne ønske at give det foreliggende Forslag. Det synes mig, at Regeringen havde gjort klogere i saa tidligt som muligt at fremsætte netop de Oplysninger og de Anskuelse, som ere de afgørende, i Stedet for at komme med

noget saa rent formelt, saa rent løst henkastet, som dette er: blot at nævne et Tal og saa ganske sorgløst lade Fremtiden sørge for sig selv.

Det er jo utvivlsomt, at, for at der kunde ventes en Løsning, som dette Ting forhaabentlig skulde kunne gaa ind paa, maatte Betingelserne for Valgrettens lige Deling absolut ikke være ringere end efter den nuværende Grundlov —, det antager jeg, man kan gaa ud fra. At faa Folketinget til at vedtage en Grundlovsændring, som giver ringere Vilkaar for Adgangen til den lige og almindelige Valgret, vil man dog vistnok ikke kunne vente at opnaa. Jeg vil i alt Fald haabe, at der endnu findes saa megen Demokratisme tilbage, at dette ikke skulde kunne lade sig gøre. Men hvis man ikke har absolut sikre Garantier for, hvad der sker, efter at dette er vedtaget, saa er det et Tilbageskridt, set fra den almindelige Valgrets Grund, et stort Tilbageskridt. Det har det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) allerede fremhævet, og jeg kan i den Henseende — ligesom i de rent konstitutionelle Betragtninger — være fuldstændig enig med ham i, at det, vor Grundlov nu indeholder, er en betydelig stærkere Garanti og Sikkerhed for den almindelige og lige Valgret end det her foreliggende Forslag. Efter dette er det jo prisgivet senere, muligt øjeblikkelige Stemninger og Kombinationer at lave en saadan Valgkredsfordeling, at det vilde blive en ren Uting, hvad den demokratiske Udførelse angaar, og vi vilde i lang Fremtid blive staaende derved, thi Grundlovsforandringer kunne vi jo ikke gøre ret ofte, vi maa gøre Regning paa, at de skulle have en ret langvarig og fast Karakter. Hvis man saa staar kun med dette Hovedbud om det fikserede Medlemsantal og skal leve i lang Tid paa det, er det rigtignok ikke godt at vide, hvilke Svingninger der her i Landet kunne ske med Hensyn til Valgkredsforandringer, som kunde bringes til at give et fuldstændig forvrænget Billede af den Valgret, der dog har en nogenlunde Garanti i den bestaaende Grundlov. Der staar ganske vist ikke i bestemte Ord, at netop alle Valgkredse enkeltvis skulle have en vis Størrelse, men der foreligger dog en Angivelse, hvoraf det fremgaar, at Maalestokken for Antallet af Rigsdagsmænd er Vælgerantallet. Tilmed ligger der jo nu en Tradition til Grund, saa at man dog nu neppe vilde gøre den Anskuelse gældende: Vi kunne dividere 16,000 ind i Folketallet, hvilket i